

BSERWATOR ŚWIĘTOKRZYSKI

BIULETYN REGIONALNEGO OŚRODKA
POLITYKI SPOŁECZNEJ

Nr 1/2016

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Szanowni Czytelnicy:

Mam ogromną przyjemność przekazać na Państwa ręce kolejne wydanie Biuletynu „Obserwator Świętokrzyski” opracowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Efektywna i skuteczna realizacja zadań instytucji pomocy i integracji społecznej, a także sprawne ich funkcjonowanie wymaga dostępu do aktualnych informacji, które pozwalają skutecznie wypełniać zadania wynikające z przepisów prawa. W tym wydaniu „Obserwatora Świętokrzyskiego” mogą Państwo zapoznać się m.in. z analizą danych z 2015 roku, tj.: regionalną Oceną Zasobów Pomocy Społecznej, wynikami monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016, informacjami w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i ich „gorącym nurtem”: świadczeniem wychowawczym, współpracą Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi oraz działaniami podejmowanymi w obszarze polityki społecznej na szczeblu regionalnym.

Realizacja zadań z obszaru polityki społecznej, a co z tym związane potrzeba wypracowywania innowacyjnych form pomocy wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych. Podstawą prowadzenia skutecznej polityki jest znajomość zjawisk oraz kierunków zmian zachodzących w otoczeniu. Zasadne jest więc prowadzenie pogłębionych analiz, które pozwalają dopasować odpowiednio działania do potrzeb. Wyzwaniem dla samorządowej polityki społecznej jest wiedza o zasobach pomocy społecznej regionu.

Żywię nadzieję, iż Biuletyn okaże się źródłem cennych informacji. Zapraszam zatem do ciekawej lektury, życząc wielu inspiracji do podejmowania działań oraz cennych, osobistych refleksji.

Adam Jarubas
Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

Wiedza o zasobach pomocy społecznej regionu wyzwaniem dla samorządowej polityki społecznej

Skuteczność i efektywność rozwiązań problemów społecznych opiera się na zasobach, możliwościach i potencjale samorządowej polityki społecznej. Regionalna polityka społeczna swoje kierunki od lat opiera na wnikliwej analizie i ocenie zasobów pomocy społecznej realnie wpływając na zmianę sytuacji jednostek i rodzin w świętokrzyskim. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej służy określeniu problemów społecznych w regionie. Pozwala na ich identyfikację, charakterystykę oraz ocenę lokalnych i regionalnych rozwiązań systemowych.

Zgodnie z ustawowymi kompetencjami Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej dokonał Oceny Zasobów Pomocy Społecznej w regionie świętokrzyskim za rok 2015, którą przyjął Sejmik Województwa Świętokrzyskiego 27 czerwca 2016 roku Uchwałą Nr XXIV/348/16.

Realizacja tego zadania wymaga pozyskania wielu niezbędnych danych na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego z podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej. Dane gromadzone były odpowiednio przez ośrodki pomocy społecznej na poziomie gmin oraz powiatowe centra pomocy rodzinie na poziomie powiatów.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej to narzędzie dzięki któremu można monitorować szereg działań realizowanych w ramach gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz Strategii Polityki Społecznej obowiązującej na poziomie regionu a także działań realizowanych w ramach programów z obszaru polityki społecznej.

Na podstawie lokalnych raportów przekazanych ze wszystkich 102 samorządów gminnych (w tym 1 miasto na prawach powiatu) oraz 13 samorządów powiatowych oszacowane zostały m.in. zasoby: infrastrukturalne, finansowe, kadrowe składające się na obszar polityki społecznej w regionie.

Analiza danych zawartych w sprawozdaniach ustrukturalizowana jest w następujących obszarach:

- Sytuacja demograficzna i społeczna;
- Korzystający z pomocy i wsparcia;
- Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia;
- Kadra jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej;
- Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej;
- Aktywność projektowo-konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi – w obszarze pomocy i wsparcia.

Sytuacja społeczno-demograficzna

W 2015 roku odnotowany został spadek ludności zamieszkującej region świętokrzyski o **4 639 mieszkańców** w stosunku do 2014 roku. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (**-1 013**) oraz w powiatach: starachowickim (**-866**) i ostrowieckim (**-740**). Najmniejszy odpływ ludności odnotowano w powiatach: buskim (**-141**), włoszczowskim (**-175**) i staszowskim (**-185**). Jedynym powiatem w którym odnotowano wzrost liczby mieszkańców był powiat kielecki. Analizując populację mieszkańców regionu świętokrzyskiego według struktury wiekowej oraz płci obserwujemy przewagę mężczyzn wśród mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (**0-17 lat**), oraz w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym (kobiety **18-59**, mężczyźni **18-64**). Zdecydowana przewaga liczby kobiet występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety **60 lat** i więcej, mężczyźni **65 lat** i więcej).

Zjawisko bezrobocia

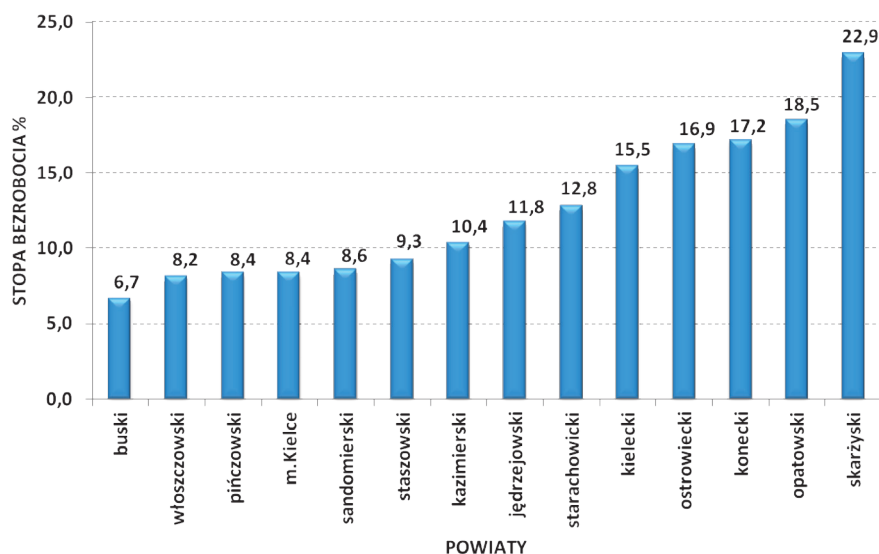
Stopa bezrobocia w regionie na koniec grudnia 2015 roku ukształtowała się na poziomie **12,2%** i była wyższa o **2,4%** od stopy bezrobocia odnotowanej w tym okresie w Polsce (**9,8%**). W odniesieniu do grudnia 2014 roku stopa bezrobocia w regionie w 2015 roku była niższa o **-2%**. W regionie utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne stopy bezrobocia.

Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

- skarżyskim – **22,9%**,
- opatowskim – **18,5%**,
- koneckim – **17,2%**,
- ostrowieckim – **16,9%**,
- kieleckim – **15,5%**,
- starachowickim – **12,8%**.

Natomiast najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

- buskim – **6,7%**,
- włoszczowskim – **8,2%**,
- pińczowskim – **8,4%**,
- m. Kielce – **8,4%**,
- sandomierskim – **8,6%**,
- staszowskim – **9,3%**,
- kazimierskim – **10,4%**,
- jędrzejowskim – **11,8%**.

STOPA BEZROBOCIA XI 2015

Infrastruktura społeczna

W 2015 roku liczba wszystkich mieszkań w regionie świętokrzyskim stanowiących własność gminy albo gminnych osób prawnych bądź spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystwa budownictwa społecznego wyniosła **10 901**. W roku dokonywanej oceny liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin regionu zmalała o **-11,3%** w odniesieniu do 2014 roku. Obserwowany jest również spadek o **-2,3%** liczby wniosków złożonych na mieszkania komunalne.

Liczba mieszkań socjalnych, które gminy wynajmują, bądź mogą wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego w 2015 roku wyniosła **2 749**. W 2015 roku odnotowano spadek o **-1,2%** w stosunku do 2014 roku w którym liczba mieszkań wynosiła **2 783**.

W 2015 roku na terenie regionu funkcjonowało **42** (publiczne i niepubliczne) **żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce**. Jest to o **5** placówek więcej niż w 2014 roku. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się systematyczny wzrost liczby żłobków i oddziałów żłobkowych w regionie. Najwięcej żłobków zlokalizowanych było na terenie miasta Kielce (**17**), następnie na terenie powiatów: kieleckiego (**6**), staszowskiego oraz skarżyskiego (po **4**). Najmniejszą liczbę żłobków w roku oceny odnotowano w powiatach: buskim (**2**), jędrzejowskim (**2**), ostrowieckim (**2**), sandomierskim (**2**), starachowickim (**2**) i koneckim (**1**). Na terenie 4 powiatów: kazimierskiego, opatowskiego, pińczowskiego i włoszczowskiego nie odnotowano funkcjonowania żłobków.

W 2015 roku w regionie przedszkoli było 687 i w porównaniu do roku 2014 nastąpił nieznaczny spadek liczby przedszkoli o **-3** placówki. W 2015 roku publiczne i niepubliczne przedszkola w województwie dysponowały łączną liczbą miejsc wynoszącą **33 024** więcej o **0,8%** niż w 2014 roku, gdzie oferowanych było **32 752** miejsc. Na przestrzeni lat 2013-2015 obserwujemy, malejącą tendencję liczby dzieci którym nie przyznano miejsc w przedszkolu. W 2015 roku miejsca w placówce nie otrzymało **309** dzieci w wieku przedszkolnym.

W 2015 roku liczba świetlic oraz klubów dla dzieci i młodzieży na terenie województwa wyniosła **609**, z czego **44% (263)** stanowią świetlice przyszkolne wzrost o **7,9%** w stosunku do roku 2014.

W 2015 roku łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako **kluby seniora**, działających na terenie gmin, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych wyniosła **138** placówek i wzrosła o **21%** w porównaniu do roku 2014, gdzie liczba ww. placówek wyniosła **114**. Prognozowany jest dalszy wzrost liczby tego typu placówek w prognozie na rok po ocenie.

Pomoc oraz wsparcie dla osób i rodzin

W 2015 roku liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia wyniosła w skali regionu **128 342**. Jest to wzrost w stosunku do roku 2014 o blisko **0,8%**. Ponad **54%** ogółu liczby osób objętych wsparciem stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej. W 2015 roku odnotowano spadek liczby osób długotrwale korzystających ze świadczeń o **-3,3%**.

Na podstawie danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej określony został na poziomie poszczególnych gmin **współczynnik deprywacji lokalnej** tj. liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1 000 mieszkańców. Analiza wewnątrz regionalnego zróżnicowania wskaźnika deprywacji lokalnej wskazuje, iż w 2015 roku największe natężenie korzystających z pomocy społecznej odnotowujemy w powiatach: sandomierskim (**146,59**), koneckim (**142,96**) i kieleckim (**131,86**).

Najniższy wskaźnik deprywacji lokalnej odnotowano w mieście Kielce (**73,9**) oraz w powiatach: kazimierskim (**84,61**), starachowickim (**97,93**), włoszczowskim (**99,75**).

Gminy w których ww. wskaźnik osiąga **najwyższe wartości powyżej 200,00** to: Chmielnik, Imielno, Dalezysze, Samborzec, Gnojno, Raków oraz Łubnice.

Usługi pomocy społecznej

System pomocy społecznej oprócz świadczeń pieniężnych oferuje szereg usług adresowanych do osób i rodzin potrzebujących wsparcia. Dominującą usługą świadczoną na rzecz osób korzystających z pomocy społecznej jest praca socjalna. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Środowisko zawodowe pomocy i integracji społecznej oddziela profesjonalną pracę socjalną, jako działalność skoncentrowaną na pomaganiu innym, pracą z drugim człowiekiem, skupienie się na rozwiązywaniu problemów jednostki, rodziny lub grupy społecznej od zjawiska błędnie w społeczeństwie utożsamianego z pracą socjalną jako wypłacaniem zasiłków i świadczeń pomocy społecznej.

W skali regionu pracą socjalną objętych zostało **43 159** rodzin. W 2015 roku odnotowano spadek o **-7,5%** liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do roku 2014.

Inne usługi świadczone w ramach systemu pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim to:

- **usługi opiekuńcze** z których w 2015 skorzystało **3 363** osób, o **1,2%** więcej niż w 2014 roku,
- **specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi** w 2015 roku z tego typu usług skorzystało **959** osób i było to **8,7%** więcej w stosunku do roku 2014,
- **poradnictwo specjalistyczne** liczba rodzin objętych tego typu wsparciem w 2015 roku wyniosła **43 159**. W 2015 roku odnotowano spadek o **-7,5%** liczby rodzin oraz spadek korzystających z formy wsparcia jaką jest poradnictwo specjalistyczne,
- **interwencja kryzysowa** liczba rodzin objętych tą formą wsparcia w 2015 r. wyniosła **1 006** rodzin w 2015 roku zmniejszyła się o **-18,7%** w stosunku do roku 2014.
- **kontrakt socjalny** w 2015 roku w stosunku do roku 2014 odnotowano mniejszą liczbę zawartych kontraktów socjalnych (**3 096**) spadek o **-16,6%**, zmniejszyła się również liczba osób o **-13,9%** objętych tego typu instrumentem aktywizacyjnym (**4 433** osób).

Świętokrzyskie zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Na podstawie danych jakie wpłynęły do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej zinwentaryzowane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej funkcjonujące w regionie świętokrzyskim:

- Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:
- 38 domów pomocy społecznej;
  - 36 środowiskowych domów samopomocy;
  - 6 dziennych domów pomocy;
  - 21 noclegowni, schronisk i domy dla osób bezdomnych;
  - 12 klubów samopomocy;
  - 31 mieszkań chronionych;
  - 12 ośrodków interwencji kryzysowej*;
  - 12 jednostek specjalistycznego poradnictwa;
  - 46 placówek opiekuńczo-wychowawczych;
  - 6 centrów integracji społecznej;
  - 13 klubów integracji społecznej;
  - 26 warsztatów terapii zajęciowej;
  - 4 zakłady aktywności zawodowej.

* Ośrodki Interwencji Kryzysowej zadeklarowane w OZPS nie zawsze spełniają wymogi stawiane tego typu podmiotom np. miejsca hostelowe.

Pieczą zastępczą

W 2015 roku liczba rodzin objętych pracą asystentów rodziny wyniosła **1 475**, natomiast liczba asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej w regionie świętokrzyskim to **152**. W roku 2015 w stosunku do roku 2014 obserwujemy wzrost o **11,8%** liczby rodzin objętą pracą asystenta rodziny, a także wzrost zatrudnienia asystentów rodziny w skali regionu o **10,9%**. Jedyną gminą, w której nie odnotowano w 2015 roku zatrudnienia asystenta rodziny jest gmina Iwaniska (powiat opatowski). Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2015 roku wyniosła **700** rodzin i w odniesieniu do roku poprzedniego jest większa o **4** rodziny tego typu. W roku 2015 funkcjonowało **400** rodzin zastępczych niezawodowych i odnotowano ich wzrost w odniesieniu do 2014 roku o **10** rodzin. W roku 2015 odnotowano **37 rodzin zawodowych** i jest to mniej o **3** rodziny zastępcze zawodowe w stosunku do stanu w roku 2014. Wśród zawodowych rodzin zastępczych w roku 2015 funkcjonowały **4 rodziny zastępcze specjalistyczne**, **13** rodzin zastępczych pełniących **funkcję pogotowia rodzinnego** i **18** rodzin prowadzi to **rodzinny dom dziecka**. W regionie niezmiennie od 2013 roku funkcjonuje **1 rodzina wspierająca** na terenie gminy Nowa Słupia (powiat kielecki)/ jest to najmniej rozpowszechniana forma pracy z rodziną w regionie.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

Kadrę jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej stanowią pracownicy zatrudnieni w gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy rodzinie, powiatowo-

wych centrach pomocy rodzinie. Do pracowników jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej zalicza się również pracowników zatrudnionych w oparciu o środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2015 roku świętokrzyskich jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej i integracji zatrudnionych było **2 909** osób ogółem, z czego:

- **138** osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych (co stanowi **4,7%** ogółu kadry jops), z czego **100** posiadało wykształcenie wyższe. **124** osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej spełniało ustawowy wymóg posiadania specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.
- **804** osób zatrudnionych na stanowiskach pracownika socjalnego (**27,6%** kadry zatrudnionej w jops),
- **1 967** osób zatrudnionych na innych stanowiskach (**67,7%** ogółu pracowników zatrudnionych w jops).

W roku oceny liczba pracowników socjalnych w regionie świętokrzyskim wyniosła **804** osoby, w tym **116** osób stanowili pracownicy socjalni zatrudnieni ze środków EFS.

Wykształcenie pracowników socjalnych:

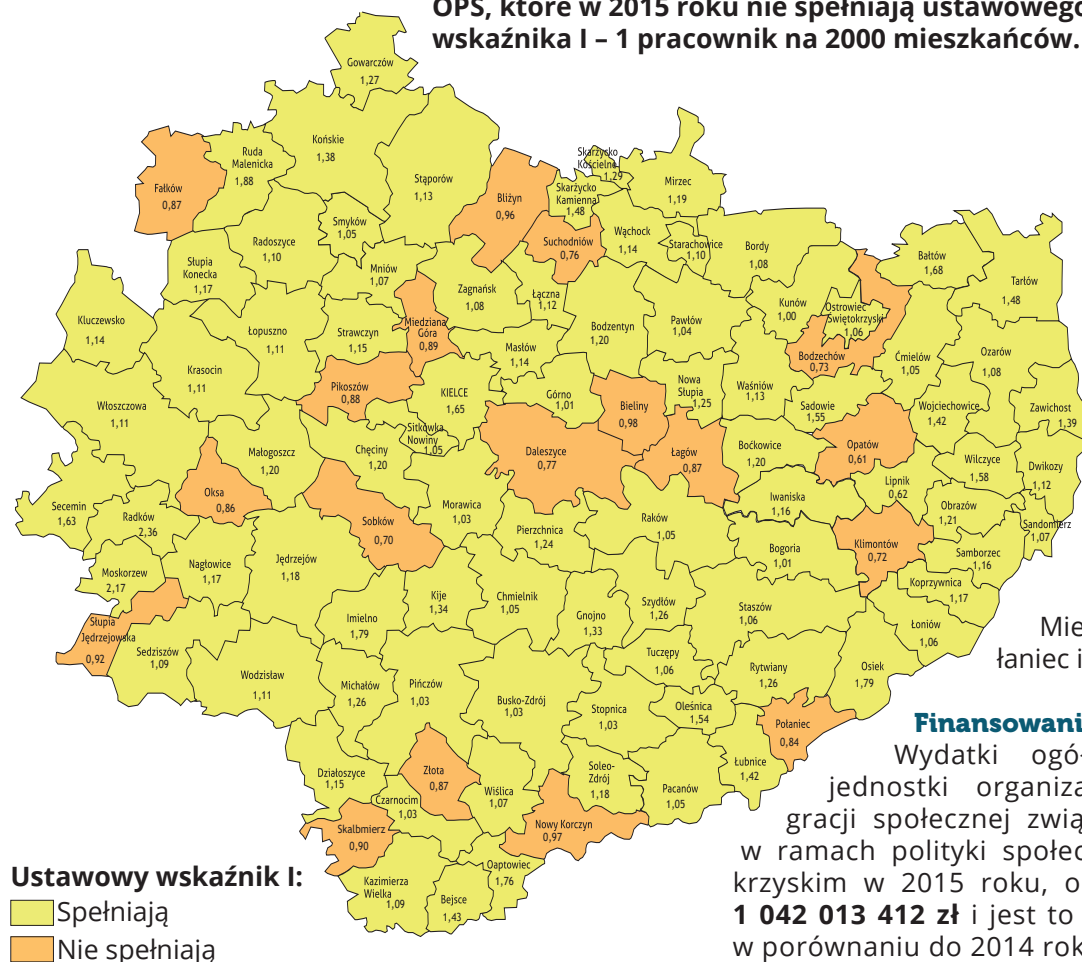
- **606** osób z wykształceniem wyższym (**75%** ogółu),
- **198** osób z wykształceniem średnim (**24%** ogółu),
- **160** osób posiadało specjalizację 1-ego stopnia w zawodzie (**20%** ogółu),
- **59** osób posiadało specjalizację 2-ego stopnia w zawodzie (**7%** ogółu),
- **206** pracowników posiadało specjalizację z organizacji pomocy społecznej (**25%** ogółu).

Ustawa o pomocy społecznej obliuguje ośrodki pomocy społecznej do zatrudnienia nie mniej niż 3 pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

W 2015 roku wiele świętokrzyskich ośrodków nie spełniało wymogów o których mowa w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, gdyż liczba pracowników socjalnych była niższa od normy przewidzianej przez

ustawodawcę zarówno w odniesieniu do liczby mieszkańców w gminie (1 pracownik na 2000 mieszkańców) – w przypadku **18** ośrodków pomocy społecznej, jak i w stosunku do grup osób objętych świadczeniami (1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących) – w przypadku **55** gmin. Ośrodki, które nie spełniały żadnego z ustawowo wymaganych wskaźników zatrudnienia to: Bieliny, Bliżyn, Bodzechów, Daleszyce, Fałków, Łągów, Miedziana Góra, Opatów, Polaniec i Słupia.

OPS, które w 2015 roku nie spełniają ustawowego wskaźnika I – 1 pracownik na 2000 mieszkańców.

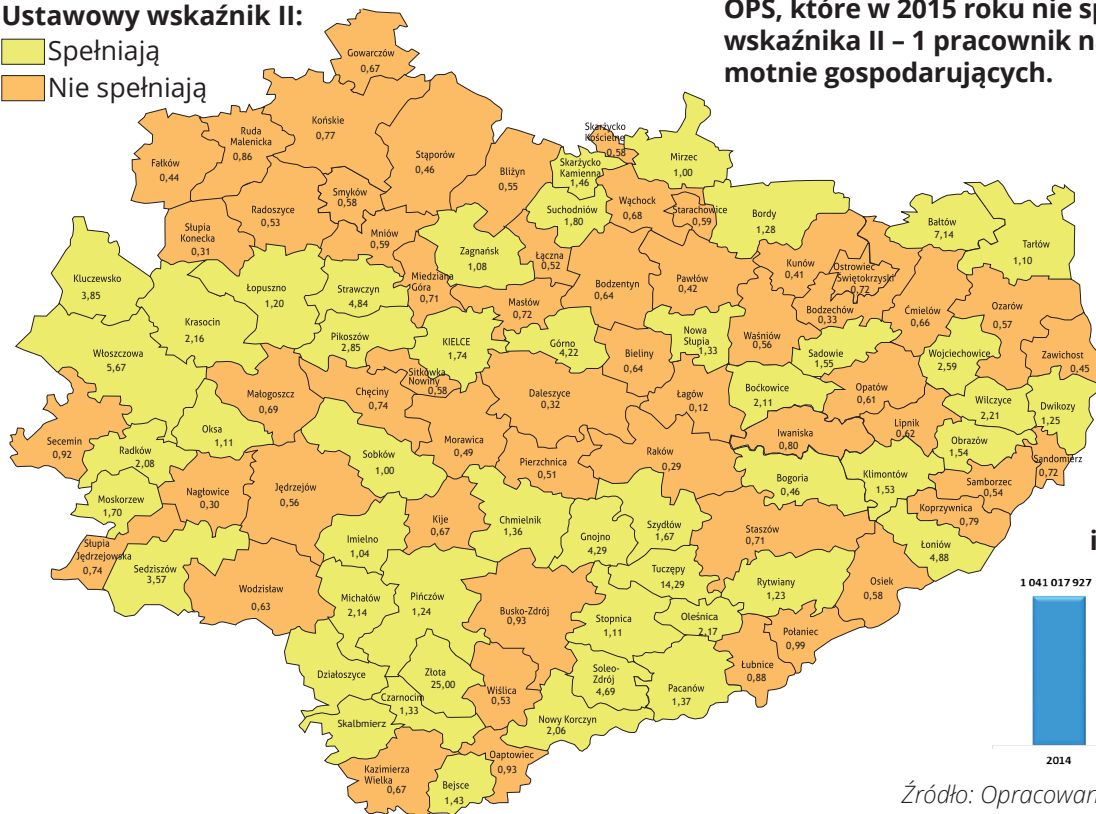
Finansowanie

Wydatki ogółem poniesione przez jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej w regionie świętokrzyskim w 2015 roku, oszacowano na poziomie **1 042 013 412 zł** i jest to więcej o blisko **1 mln zł** w porównaniu do 2014 roku.

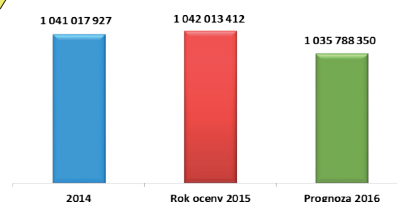
Ustawowy wskaźnik II:

- Spełniają
- Nie spełniają

OPS, które w 2015 roku nie spełniają ustawowego wskaźnika II – 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone (w zł).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2015 roku

Liczba organizacji pozarządowych z którymi w 2015 roku jednostki organizacyjne pomocy społecznej podjęły współpracę w skali regionu to **215 organizacji**, jest to więcej o **21** w porównaniu do roku 2014. Wartość przekazanych środków ogółem na zadania zlecone w trybie działalności pożytku publicznego wyniosła **11 965 153 zł** i jest niemal dwukrotnie wyższa w porównaniu do 2014 roku. Liczba zawartych zleceń/umów z organizacjami pozarządowymi w 2015 roku wyniosła **180**, najwięcej z nich zawarto w powiatach: ostrowieckim (**62 umowy**) oraz kieleckim (**41 umów**). W trzech powiatach: włoszczowskim, pińczowskim oraz kazimierskim nie odnotowano współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi to także zlecenia w trybie określonym zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych. W okresie sprawozdawczym na terenie województwa świętokrzyskiego udzielono **20** zleceń w trybie zamówień publicznych, na łączną kwotę **219 600 zł**.

W ramach analizy danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wypracowane zostały rekomendacje dotyczące kierunków działań koniecznych do podjęcia w ramach obszaru polityki społecznej na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego.

Analiza danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazuje, iż koniecznym jest:

- tworzenie i rozwijanie systemowych rozwiązań na poziomie powiatu/gminy.
- rozwijanie infrastruktury społecznej wspomagającej w zakresie: opieki nad osobami zależnymi tj. dziećmi do lat 3 oraz dziećmi w wieku przedszkolnym, osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi m.in. poprzez: tworzenie i rozwijanie żłobków, przedszkoli, dziennych domów pomocy, środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych/wspomagających/treningowych/aktywizujących;
- wspieranie opiekunów rodzinnych osób zależnych poprzez m.in.: poradnictwo, grupy wsparcia, organizację opieki „wytchnieniowej”, upowszechnianie asystentury dedykowanej osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom starszym, upowszechnianie wizyt patronażowych;
- rozszerzanie o dodatkowe usługi społeczne działalności domów pomocy społecznej oraz zwiększenie ich dostępności w zależności od zmieniających się potrzeb;
- inspirowanie samorządów do opracowania programów na rzecz osób starszych w każdym powiecie i gminie.
- rozwijanie usług aktywizacji seniorów poprzez tworzenie m.in. klubów seniora i uniwersytetów III wieku;
- wspieranie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych dedykowanych osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym;

- rozwijanie wsparcia środowiskowego dedykowanego dzieciom i młodzieży m.in.: świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych, streetworking oraz kluby;
- podejmowanie działań na rzecz budowania partnerskiej współpracy pomiędzy pracownikami jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej oraz pracownikami instytucji rynku pracy;
- wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej;
- tworzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- tworzenie i rozwijanie podmiotów reintegracji społeczno – zawodowej;
- poszerzanie oddziaływań mających na celu wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo poprzez zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny;
- podnoszenie kompetencji zawodowych asystentów rodzin, koordynatorów pieczy zastępczej;
- upowszechnianie rodzin wspierających jako ważnego narzędzia wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- utworzenie placówek wsparcia dziennego w tych częściach regionu gdzie występuje największe natężenie problemów opiekuńczo – wychowawczych;
- rozwijanie rodzinnych form pieczy zastępczej, w szczególności: rodzin zastępczych zawodowych

- i rodzinnych domów dziecka;
- upowszechnianie działań mających na celu realizację programu korekcyjno-edukacyjnego we wszystkich powiatach;
- dostosowanie poziomu zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej do wymogów ustawowych;
- wykorzystanie możliwości ekonomii społecznej w zakresie rozwoju aktywności lokalnej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych (osób fizycznych oraz osób prawnych), stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, zlecenie do realizacji usług użyteczności publicznej podmiotom ekonomii społecznej;
- przeprowadzenie przez jednostki samorządu szczegółowej diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji i potrzeb i ustalenie indywidualnej ścieżki reintegracji osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym dla ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym z RPO WŚ na lata 2014-2020.

Wiedza o problemach społecznych i zasobach społeczności lokalnych stanowi podstawę do ustalania hierarchii potrzeb, które samorząd we współpracy z innymi partnerami winien zaspokajać w pierwszej kolejności. Pozwala też na wytypowanie kierunków dalszego rozwoju usług społecznych oraz uzasadnia alokację środków finansowych.

Monitoring „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016” za rok 2015

Rok 2015 to kolejny rok realizacji „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, którego celem jest tworzenie systemowych rozwiązań. Podejście interdyscyplinarne do problematyki przemocy domowej wymaga współdziałania wielu instytucji, podmiotów i środowisk. Realizacja wyznaczonych celów w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” uzależniona jest od synergii działań instytucji w regionie świętokrzyskim. **Głów-**

nym celem Programu jest uświadomienie wszystkim realizatorom i mieszkańcom województwa świętokrzyskiego, iż zjawisko przemocy w rodzinie jest ważnym problemem społecznym, powodującym destrukcję w rodzinach stosujących przemoc. Dlatego tak ważnym jest permanentne upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy.

„Niebieska Karta” w regionie świętokrzyskim.

Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba formularzy wszczynających procedurę	1 511	1 765	2 951	3 393
Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury	395	407	542	733
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” ogółem	1 906	2 172	3 493	4 126

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie CAS.

Wyniki przeprowadzonego Monitoringu Programu wskazują na wartość dodaną osiągniętą poprzez jego realizację tj. integrację środowisk i działań instytucji w celu budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, a także zwiększeniu poziomu wiedzy i świadomości społecznej. Proces monitoringu w 2015 roku został zmodyfikowany, w związku z wejściem w życie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na poziomie samorządu województwa uzyskano dostęp do szczegółowych danych na poziomie każdej gminy i powiatu w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Monitoring Programu oparty jest na danych pochodzących z oficjalnych źródeł statystycznych i obejmuje takie obszary jak: dane statystyczne z Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, Sądu Okręgowego w Kielcach, Prokuratury Okręgowej w Kielcach, informacje z ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centów pomocy rodzinie na podstawie sprawozdań będących w zasobach CAS oraz badania społecznego pn. „Przemoc w rodzinie w opinii mieszkańców województwa świętokrzyskiego” zrealizowanego w 2015 roku.

Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie określające jego skalę jest procesem trudnym ze względu na fakt, iż ofiary przemocy często nie zgłaszają nikomu tego problemu. Osoby, które mają wiedzę lub uzasadnione podejrzenia, iż w rodzinie dochodzi do przemocy bardzo często nie reagują. Kolejnym elementem utrudniającym jednoznaczną ocenę danych pochodzących z oficjalnych statystyk: policyjnych, wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej, są zmieniające się uwarunkowania sprawozdawcze i proceduralne.

Jednym z głównych mierników skali zjawiska przemocy w rodzinie jest obserwacja liczby „Niebieskich Kart” wypełnianych w poszczególnych latach.

Na przestrzeni lat 2012-2015 systematycznie wzrasta liczba „Niebieskich kart”. Zjawisko przemocy jest problemem głęboko ukrytym, o którym mówi się bardzo niechętnie, często bagatelizuje. Wynika to głównie z obawy, że jego ujawnienie może stanowić zagrożenie dla spójności rodziny. Dlatego też skala przemocy w rzeczywistości może być wyższa. Diagnoza skali zjawiska, skuteczności wdrażanych rozwiązań na podsta-

wie dostępnych danych statystycznych będzie poddana analizie przez zespół ekspercki, który zostanie powołany na potrzeby aktualizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na kolejny okres programowania.

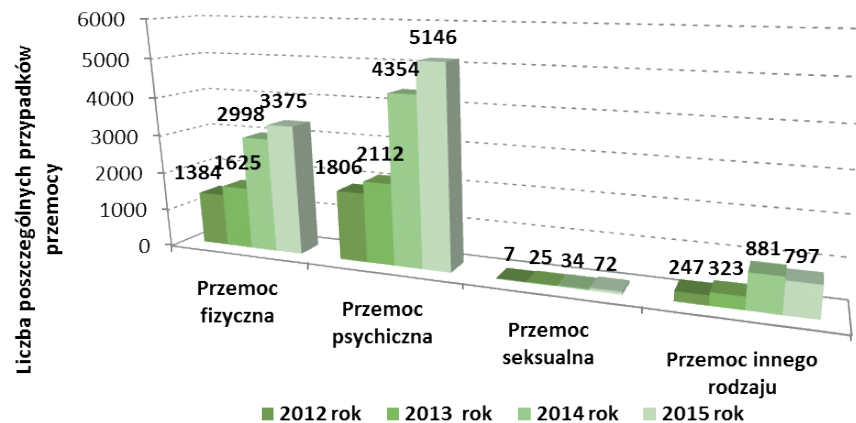
Wśród odnotowanych ofiar przemocy w 2015 roku: kobiety stanowią 74%, mężczyźni 15%, a osoby małoletnie 12%. W stosunku do 2014 roku w badanym okresie **nastąpił spadek o -6% osób małoletnich dotkniętych przemocą w rodzinie.**

Wskaźnik liczby „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg poszczególnych województw.

O nasileniu zjawiska przemocy w rodzinie w regionie może świadczyć fakt, iż województwo świętokrzyskie jest regionem o stosunkowo wysokiej liczbie założonych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika dla województwa świętokrzyskiego jest najwyższa ze wszystkich województw polski południowo-wschodniej. W perspektywie całego kraju wyższą wartość wskaźnika odnotowano jedynie w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego oraz podlaskiego.

Rodzaje przemocy w regionie świętokrzyskim w 2012-2015 roku

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie statystyk świętokrzyskiej Policji.

Na podstawie statystyk świętokrzyskiej Policji określone zostały liczby przypadków przemocy w rodzinie według jej rodzajów. Najczęściej występującą formą przemocy, analogicznie, jak w latach ubiegłych, jest **przemoc psychiczna (5 145 przypadków), następnie przemoc fizyczna (3 375 przypadków)**.

Na potrzeby diagnozy nasilenia tego zjawiska wewnątrz regionu opracowano wskaźnik liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców poszczególnych gmin (dane dot. „Niebieskich Kart” założonych przez pracowników socjalnych oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych).

Największe natężenie przemocy w rodzinie występuje w powiecie koneckim. Wartość obliczonego wskaźnika liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców wynosi **6,03**. Wysoki wskaźnik odnotowano w powiatach: jędrzejowskim, kazimierskim i kieleckim, gdzie wartość wskaźnika mieści się w przedziale **4,4 – 4,7**. Najmniejsze natężenie zjawiska przemocy występuje w powiatach: buskim, ostrowieckim, sandomierskim i staszowskim, wartość wskaźnika nie przekracza **3,0**.

Zespoły interdyscyplinarne

Zespoły interdyscyplinarne w 2015 r. swoją pomocą objęły **6 578 mieszkańców** regionu świętokrzyskiego. Spośród osób objętych wsparciem zespołów interdyscyplinarnych niespełna **10% stanowiły osoby starsze**, zaś **5% osoby z niepełnosprawnościami**. Analiza danych dotyczących osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych uwzględniająca zmienną płci wykazuje, iż **50%** osób objętych oddziaływaniami zespołów **to kobiety, mężczyźni** stanowią **33%** osób objętych wsparciem, natomiast **dzieci** są najmniejszą grupą objętą wsparciem i stanowią **17%** ogółu objętych wsparciem przez zespoły interdyscyplinarne.

Infrastruktura

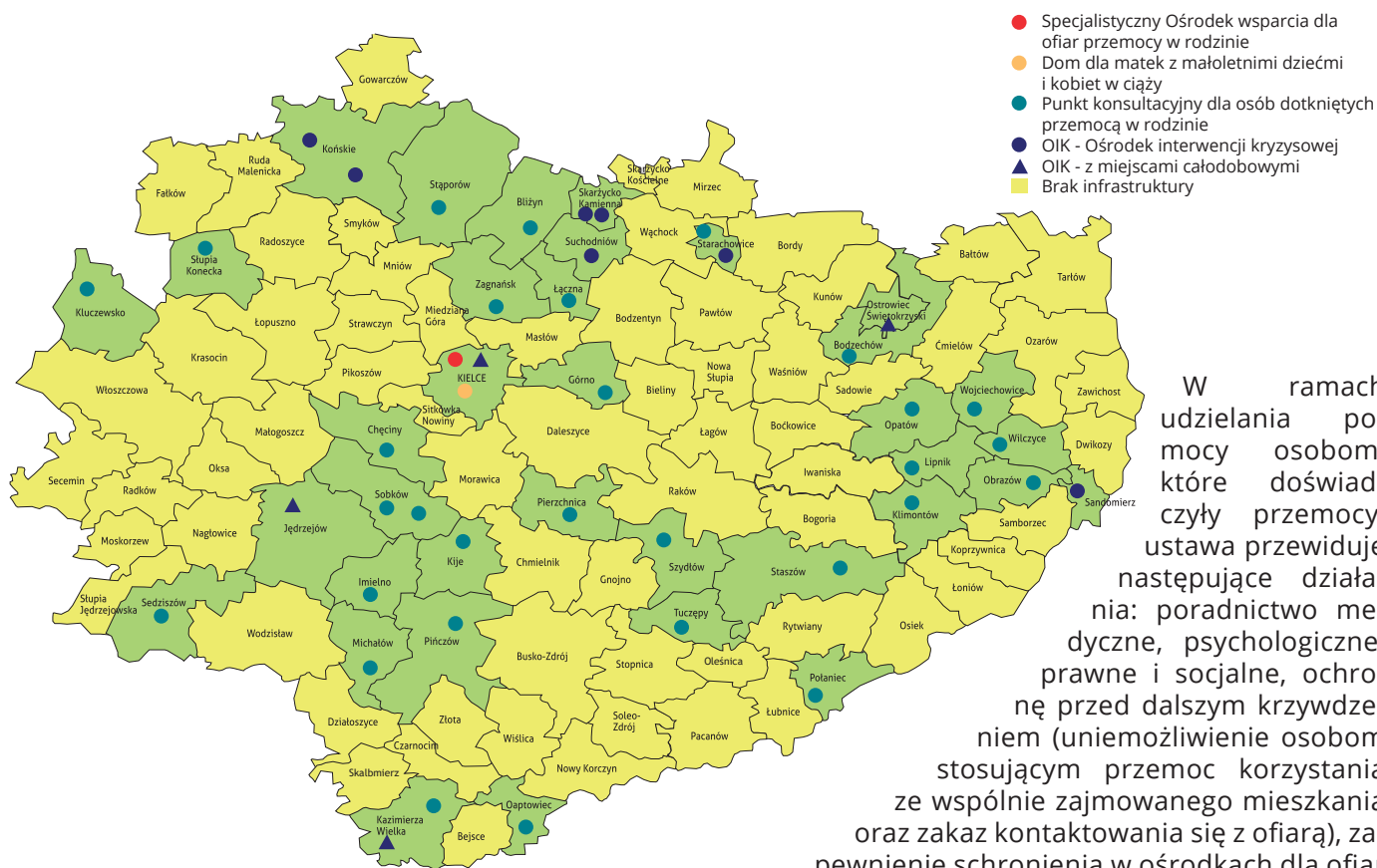
Infrastrukturę w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim stanowią:

- 1 – specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 30 – punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 1 – dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 12 – ośrodków interwencji kryzysowej*.

*Do zadań własnych samorządu powiatu należy zapewnienie miejsc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ośrodkach interwencji kryzysowej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ani inny akt prawny nie podaje definicji OIK. Ze sprawozdań „Przemoc” wynika, iż w regionie funkcjonuje **12 OIK** z tego **7 na poziomie powiatów** (w tym powiat kielecki zleca prowadzenie OIK przez organizację pozarządową Caritas Diecezji Kieleckiej), oraz **5 na poziomie samorządów gminnych**. Spośród OIK funkcjonujących na poziomie powiatów 4 posiada miejsca całodobowe natomiast na poziomie gmin 1 OIK posiada miejsca całodobowe. Tym samym w regionie funkcjonuje 5 OIK, które można uznać za podmioty wypełniające swoje zadania w sposób kompleksowy. W mieście Kielce zadania w zakresie interwencji kryzysowej realizuje specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy, który posiada miejsca całodobowe.*

Infrastruktura wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie rozmieszczona jest nierównomiernie, a tym samym zabezpieczenie wsparcia, dostępność do usług jest niewystarczająca. Na 102 gminy 67 (tj. 65%) nie dysponuje infrastrukturą zapewniającą wsparcie dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie.

Infrastruktura w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim 2015

W ramach udzielania pomocy osobom, które doświadczyły przemocy, ustawa przewiduje następujące działania: poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne i socjalne, ochronę przed dalszym krzywdzeniem (uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakaz kontaktowania się z ofiarą), zapewnienie schronienia w ośrodkach dla ofiar przemocy.

Źródło: Opracowania własne ROPS

Poradnictwo

Poradnictwo w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2015

Podmiot	Powiat		Gmina	
	2014 r.	2015 r.	2014 r.	2015 r.
Poradnictwo				
Medyczne	201	82	63	74
Psychologiczne	2 728	2 889	1 384	1 472
Prawne	1 029	1 231	592	755
Socjalne	634	516	3 185	3 434
Zawodowe i rodzinne	574	1 264	532	779
Razem	5 166	5 982	5 756	6 514

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie CAS.

Działania samorządu województwa świętokrzyskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2015 roku

W minionym roku zostały podjęte liczne działania mające na celu podniesienie kwalifikacji osób udzielających bezpośrednio wsparcia osobom poszkodowanym.

W ramach „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016” w 2015 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zorganizował i przeprowadził szkolenia z zakresu:

- przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane do członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych,
- podniesienia poziomu bezpieczeństwa kadry pomocy i integracji społecznej.

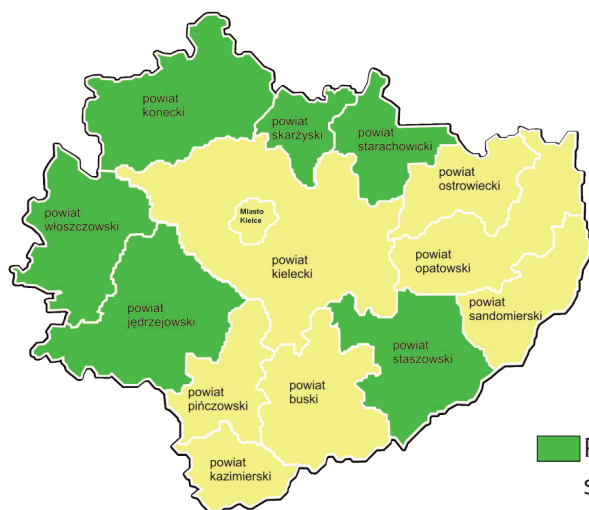
Szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych objęło 80 osób z gmin powiatów: jędrzejowskiego, koneckiego, skarżyskiego, starachowickiego, staszowskiego oraz włoszczowskiego.

Łączna kwota przeznaczona na realizację ww. szkoleń to: **51 626,00 zł**. W 2015 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pozyskał m.in. środki z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu osłonowego pn. „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przeprowadził także szkolenie z zakresu **podniesienia poziomu bezpieczeństwa kadry pomocy i integracji społecznej** dedyko-

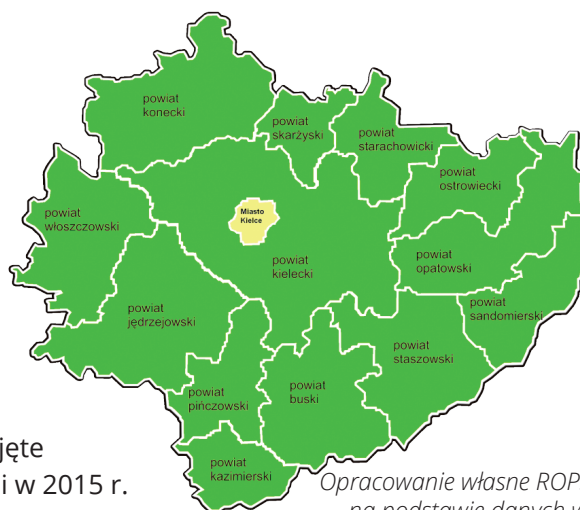
wane dla pracowników 41 ośrodków pomocy społecznej i 8 powiatowych centrów pomocy rodzinie. Przeszkolonych zostało w sumie 80 pracowników. Zakres programowy obejmował część teoretyczną i praktyczną, i liczył 24 godziny dydaktyczne. Realizacja szkoleń z zakresu podniesienia poziomu bezpieczeństwa kadry pomocy i integracji społecznej była w całości sfinansowana ze środków Samorządu Województwa. Łączna kwota przeznaczona na realizację tego modułu tematycznego szkoleń to: **40 367,00 zł**.

Powiaty regionu świętokrzyskiego objęte szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2015 roku skierowane do członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych /6 powiatów/

■ Powiaty objęte szkoleniami w 2015 r.

Powiaty regionu świętokrzyskiego objęte szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2015 roku nt. podniesienia poziomu bezpieczeństwa kadry pomocy i integracji społecznej OPS i PCPR /13 powiatów/

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie danych własnych.

Telefon Zaufania – 195 25

W 2015 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zlecił do realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy Miastu Kielce w ramach dotacji celowej z przeznaczeniem na zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej dot. specjalistycznego poradnictwa realizowanego w ramach „Telefonu Zaufania” dla osób w kryzysie. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach przez cały 2015 rok był odpowiedzialny za obsługę telefonu zaufania o numerze **195 25**. Również przez cały ten okres była prowadzona akcja promocyjna tego numeru poprzez strony internetowe Urzędu Miasta Kielce i MO-PR-u, za pośrednictwem lokalnych mediów. Całodobowe dyżury przy telefonie pełnili pracownicy specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz punktu interwencyjno – konsultacyjnego SOW posiadający odpowiednie kwalifikacje. Dzięki działalności „Telefonu Zaufania” dla osób w kryzysie skorzystało 91 osób. W katalogu spraw, które rozmówcy podejmowali znajdo-

wały się: kryzysy osobiste, problemy rodzinne, uzależnienia, problemy zdrowotne i relacyjne, przemoc w rodzinie, problemy wychowawcze z dziećmi. Podjęto łącznie 9 zasadniczych i skutecznych interwencji wobec osób pozostających w sytuacjach kryzysowych we współpracy ze służbami ratunkowymi: Policją, przedstawicielami ochrony zdrowia oraz ze specjalistami. Interwencje dotyczyły we wszystkich 9 przypadkach prób samobójczych, zakończyły się sukcesem tj. uratowaniem ludzkiego życia. W 22 przypadkach udało się pomóc w innych kryzysach osobistych. Z analizy przeprowadzonych rozmów wynika, że najczęściej udzielano pomocy i wsparcia osobom z myślami samobójczymi i przeżywającymi kryzysy osobiste. W drugiej kolejności pomagano osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom- 20 rozmówców. Ponadto porady w telefonie zaufania dotyczyły: w 8 przypadkach przemocy domowej, w 6 problemów rodzinnych, 21 rozmów miało charakter edukacyjno-wspierający.

Wiedza o problemach społecznych i zasobach społeczności lokalnych stanowi podstawę do ustalania

hierarchii potrzeb, które samorząd we współpracy z innymi partnerami winien zaspokajać w pierwszej kolejności. Pozwala też na wytypowanie kierunków dalszego rozwoju usług społecznych oraz uzasadnia alokację środków finansowych.

Realizacja „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016”

w regionie, pozwoliła na intensyfikację działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co przyczyniło się do ujawnienia większej liczby przypadków stosowania przemocy. Wzrosła liczba osób objętych poradnictwem socjalnym i prawnym prowadzonym przez ośrodki pomocy społecznej.

ŚWIĘTOKRZYSKI KONSUMENT

Województwo Świętokrzyskie wykonując swe zadania – własne oraz zlecone działa i pomaga swym mieszkańcom poprzez licznie organizowane otwarte konkursy ofert w różnym zakresie, m.in. rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, uzależnieniom i przeciwdziałaniu przemocy.

Podstawy działalności samorządu terytorialnego w zakresie ochrony konsumenta wyznacza artykuł 14 ust. 1 pkt 12 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz artykuł 37 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Zadaniem samorządu w zakresie ochrony praw konsumentów jest prowadzenie edukacji konsumenckiej.

Ochrona konsumencka to bardzo szeroki obszar merytoryczny, to m. in.: sprzedaż konsumencka, usługi finansowe (m. in. bankowe), telekomunikacja, ubezpieczenia, sprzedaż na odległość, usługi turystyczne, zrównoważony rozwój, żywność i znakowanie żywności, ochrona danych osobowych, gospodarka odpadami, reklama. Dlatego tak ważna jest profilaktyka i wiedza na temat praw konsumentów czyli naszych praw.

W 2015 roku działania na rzecz ochrony interesów konsumenckich realizowane m.in. poprzez organizowanie warsztatów, konferencji, kampanii informacyjno-edukacyjnych i in. na kwotę 26 480 zł. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Bezrobotnych w ramach zawartej umowy na kwotę: 6 500 zł i 19 980 zł zrealizowało zadanie pn; „Świadomy konsument – to doinformowany obywatel edycja VII” . W ramach projektu podjęto i zrealizowano działania edukacyjno – informacyjnych na rzecz zwiększenia świadomości przysługujących praw konsumentom – mieszkańcom naszego regionu na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego, Kunowa, Ćmielowa i Waśniowa, a także powiatu starachowickiego. W punktach informacyjnych doradcy udzielali informacji.

Federacja Konsumentów zrealizowała zadanie pn; „Realizacja działań na rzecz ochrony interesantów konsumenckich między innymi poprzez organizację warsztatów, konferencji, kampanii informacyjno-edukacyjnych”. Federacja konsumentów w ramach projektu przeprowadziła szkolenia edukacyjno – informacyjne dla mieszkańców Kielce i ościennych gmin, prowadzenie bezpłatnego poradnictwa prawnego i pomocy prawnej w sprawach konsumenckich, a także zorganizowanie punktu informacyjno – konsultacyjnego podczas Święta Kielc (25 -26 czerwca 2015r.). Udzielono: 844 porad, tj. o 344 więcej niż zakładano, 110 konsumentom.

Konsument w relacji z profesjonalistą (przedsiębiorcą) jest podmiotem słabszym. To po stronie konsumenta jest ryzyko „nieudanego” zakupu lub nie wywiązania się przez przedsiębiorcę z umowy, dlatego niezmiernie ważnym elementem jest edukacja i ciągłe kształcenie z podstawowych praw jakie mamy my – konsumenci. Korzystajmy z nich i chcemy „wiedzieć więcej”.

To był dobry rok dla świętokrzyskich organizacji pozarządowych

Na władzy samorządowej spoczywa obowiązek realizacji polityk publicznych, a także złożone procesy ich programowania, projektowania służące do sprawnego działania w partnerstwie z innymi lokalnymi podmiotami.

Wiele współczesnych problemów w poszczególnych politykach ma złożony charakter i do ich rozwiązania wymagane jest łączenie wiedzy oraz zasobów różnych podmiotów. Niezbędne jest partnerstwo rozumiane jako formuła stałego współdziałania, dopasowywane do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców. W sferze zadań lokalnych rośnie znaczenie obywateli definiujących problemy, wyrażających potrzeby i oczekiwania, a także coraz częściej przedstawiających własne koncepcje na rozwiązanie najpilniejszych lokalnych kwestii.

Obecnie coraz silniej zarysowuje się trend współzależności między różnymi podmiotami społecznymi i gospodarczymi. Oznacza to, że zarówno samorządy chcąc działać profesjonalnie – nie są w stanie uzyskać dobrych efektów dla mieszkańców bez współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców, pracowników, lokalnego biznesu itp. Podobnie lokalne organizacje nie mogą działać efektywnie bez wsparcia lokalnej władzy. Trzeci sektor staje się coraz częściej realizatorem coraz większej liczby ustawowych zadań gmin, powiatów i województw.

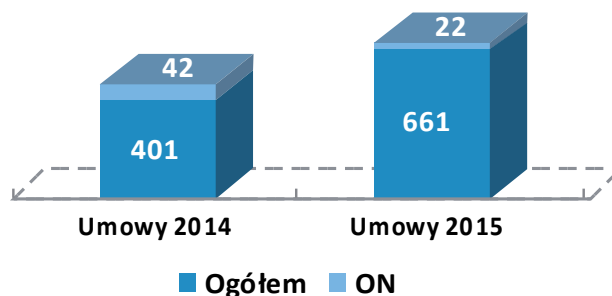
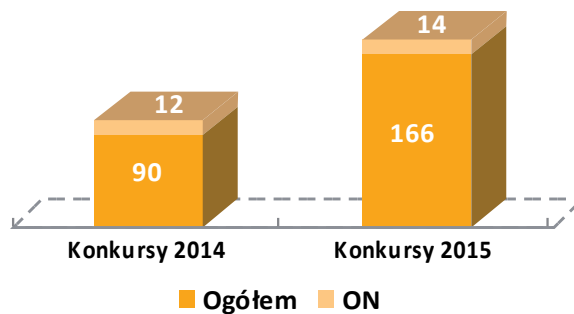
Dokumentami regulującymi kwestie współpracy samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi są programy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Programy te określają nie tylko zakres współpracy, ale także wprowadzają czytelne reguły współpracy, jak również jednolite kryteria i warunki wspierające trzeci sektor.

Formy współpracy między administracją publiczną, a trzecim sektorem można podzielić na:

- finansowe – zlecenie realizacji zadań publicznych, umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej, umowy partnerstwa,
- pozafinansowe – wzajemne informowanie, konsultowanie aktów normatywnych, tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym.

W 2015 roku świętokrzyskie samorządy gminne zainicjowały łącznie 166 konkursów, co było wartością o 38% większą niż w roku 2014. Liczba organizacji pozarządowych, które przystąpiły do konkursów wyniosła 498. Ostatecznie samorządy gminne przekazały organizacjom pozarządowym na realizację zadań łączną kwotę: 5 964 229 zł.

Współpraca samorządów gminnych z organizacjami pozarządowymi w latach 2014-2015.

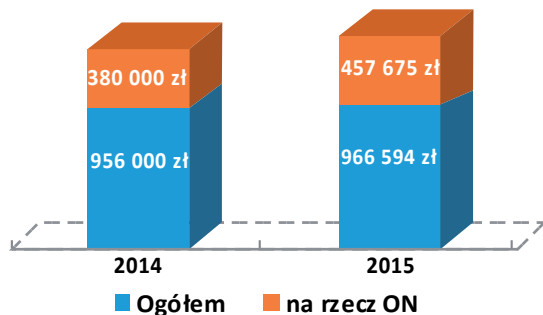

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Na realizację zadań w programach w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2015 r. powiaty przeznaczyły łączną kwotę: **966 594,00 zł**, zaś na działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami kwotę: **457 675,00 zł**. Dane wskazują na zwiększenie zaangażowania środków samorządów powiatowych na realizację poszczególnych zadań publicznych sfery społecznej trafiających do organizacji pozarządowych, w tym na zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Trend ten, pomimo nieznacznego wzrostu kwot należy ocenić pozytywnie.

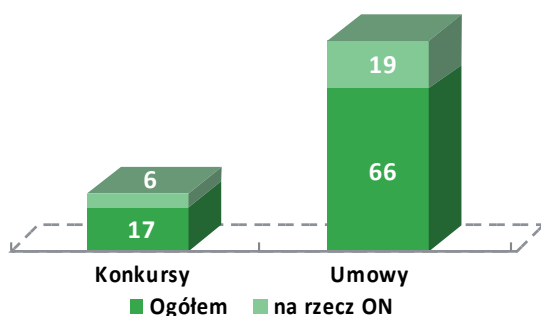
W ramach opracowanych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi powiaty ogłosiły 17 konkursów ofert dla organizacji pozarządowych, w tym 6 na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Łącznie na poziomie powiatów o dofinansowanie ubiegało się 89 organizacji pozarządowych. Ostatecznie podpisano łącznie 66 umów w tym 19 na działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Zaangażowanie środków świętokrzyskich powiatów na zadania realizowane przez NGO's na rzecz osób z niepełnosprawnościami w latach 2014 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Poziom współpracy samorządów powiatowych z organizacjami pozarządowymi.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi ma na celu zwiększenie uczestnictwa obywateli w kreowaniu życia publicznego. Celem głównym takiej współpracy jest zaspokajanie potrzeb, podnoszenie poziomu życia, a także wzmocnienie społecznej świadomości oraz odpowiedzialności za siebie i otoczenie, budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez jego uaktywnienie oraz poprzez wprowadzenie innowacyjnych i skutecznych działań.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2015 roku współdziałał z organizacjami pozarządowymi głównie w zakresie zadań zleczanych w obszarach:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,

- promocji i organizacji wolontariatu,
- upowszechniania i ochrony praw konsumentów,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- ochrony i promocji zdrowia,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

W 2015 roku współpraca pomiędzy Samorządem Województwa Świętokrzyskiego a organizacjami pozarządowymi odbywała się w formie współpracy finansowej oraz współpracy pozafinansowej. Współpraca ta realizowana była przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostki podległe:

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach,
- Departament Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki,
- Departament Ochrony Zdrowia,
- Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska,
- Departament Polityki Regionalnej,
- Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.

Działania podejmowane w ramach Programu były finansowane z budżetu Województwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz ze środków funduszy europejskich.

W 2015 roku Samorząd Województwa przeznaczył na dofinansowanie w ramach ogłoszonych 10 otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych łącznie kwotę **4 064 769,42 zł**. Zawarto 315 umów. W ramach trybu pozakonkursowego przekazana została kwota: **136 669,67 zł** na 23 umowy. Najwięcej środków finansowych w ramach zadań zleczonych do realizacji organizacjom pozarządowym przekazał Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i była to kwota: **1 931 250 zł**. Zawarto 106 umów z 95 organizacjami. Kwotę 80 000,00 zł w ramach trybu pozakonkursowego rozdysponowano dla 10 organizacji pozarządowych.

To był dobry rok dla świętokrzyskich organizacji pozarządowych. Współpraca Samorządu Województwa z trzecim sektorem w 2015 r. zaspokoila potrzeby mieszkańców regionu. Dokonana analiza poparta danymi przekazanymi z samorządów lokalnych wskazuje, iż główny ciężar współpracy z trzecim sektorem przejmuje samorząd województwa finansując zadania o zasięgu regionalnym. W obliczu dużego „rozdrobnienia” trzeciego sektora, dużej liczby organizacji małych, o niewielkim

potencjałe organizacyjnym, wykonawczym oraz merytorycznym, samorządy gminne winny rozwijać współpracę z trzecim sektorem w obszarze dotyczącym osób z niepełnosprawnościami, gdyż są najbliższymi beneficjentami.

W 2015 roku w regionie świętokrzyskim liczba organizacji aktywnie działających to: 1 222 na 3 500 zarejestrowanych w KRS. Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2015 roku opracowało i realizowało 10 powiatów oraz 73 świętokrzyskie gminy. 4 powiaty (kazimierski, opatowski, pińczowski, starachowicki) i 27 gmin w ubiegłym roku nie opracowało Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Gminy, które nie uchwałyły Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi to:

- Gnojno, Wiślica – w powiecie buskim;

- Nagłowice, Słupia (jędrzejowska) – w powiecie jędrzejowskim;
- Bejsce – w powiecie kazimierskim;
- Chmielnik, Daleszyce, Łągów, Łopuszno, Morawica, Piekoszów, Raków – w powiecie kieleckim;
- Fałków, Ruda Maleniecka – w powiecie koneckim;
- Baćkowice, Iwaniska – w powiecie opatowskim;
- Bałtów – w powiecie ostrowieckim;
- Michałów, Złota – w powiecie pińczowskim;
- Klimontów, Koprzywnica – w powiecie sandomierskim;
- Bliżyn w powiecie skarżyskim;
- Łubnice, Oleśnica w powiecie staszowskim;
- Krasocin, Moskorzew, Radków, Secemin – w powiecie włoszczowskim.

Obszary współpracy oraz wysokość środków finansowych przekazanych z budżetu Samorządu Województwa w ramach otwartych konkursów ofert w latach 2014 – 2015.

Obszar współpracy	Kwota zaplanowana (zł)		Kwota rozliczona (zł)		Liczba zawartych umów		Liczba złożonych ofert współpracy	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych*	1588720	1500000	1173648	1464711	84	63	154	112
Pomoc społeczna	180000	280000	179999	278078	20	23	50	46
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	100000	100000	100000	99989	14	11	27	20
Przeciwdziałanie przemocy	51250	51250	51250	51250	6	5	10	19
RAZEM	1919970	1931250	1405897	1894028	124	102	241	197

* zadanie realizowane ze środków PFRON.

Źródło: opracowanie własne ROPS.

Obszary współpracy oraz wysokość środków finansowych przekazanych z budżetu Samorządu Województwa w ramach trybu pozakonkursowego w 2015 roku

Obszar współpracy	Kwota zaplanowana (zł)	Kwota rozliczona (zł)	Liczba zawartych umów	Liczba złożonych ofert współpracy
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych*	50 000	50 000	6	9
Pomoc społeczna	20 000	20 000	3	6
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	10 000	9 905	1	5
Przeciwdziałanie przemocy	0	0	0	0
RAZEM	28 490	28 490	4	7

Źródło: Opracowanie własne ROPS

O pracy asystenta rodziny w teorii i praktyce

W dniach 16-17 czerwca 2016 roku po raz pierwszy asystenci rodziny z powiatów: buskiego, skarżyskiego i sandomierskiego uczestniczyli w szkoleniu zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Szkolenie otworzył Pan **Piotr Żołądek – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego**, który podkreślał znaczenie pracy asystenta rodziny we wspomaganiu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

– Aby właściwie wypełnić tę funkcję potrzeba przede wszystkim pasji i wrażliwości, udzielacie bowiem wsparcia rodzinom, którzy często nie mają nadziei na odmianę swojego losu. Pracując z nimi, pomagacie im wzbudzić w sobie motywację do działania – mówił Piotr Żołądek.

Barbara Jakacka-Green – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, zaznaczyła: – Asystent rodziny to nowa grupa zawodowa, której liczebność w regionie świętokrzyskim systematycznie, choć powoli zwiększa się. W 2014 r. liczba zatrudnionych asystentów wynosiła 141 osób, rok później – 151. Asystenci rodziny podejmują kompleksowe działania pomocowe polegające na towarzyszeniu z zachowaniem profesjonalnych relacji. Głównym działaniem asystentów winna być pedagogizacja oraz wspieranie informacyjne, emocjonalne, instrumentalne i czasem rzeczowe.

Szkolenie prowadziły Panie: **Anna Kłós** i **Jadwiga Pauli** posiadające duże doświadczenie i umiejętności przekazania praktycznej wiedzy.

Funkcja asystenta rodziny wprowadzona została ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

z dnia 9 czerwca 2011 roku. Celem pracy asystenta rodziny jest niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie powrotu dziecka umieszczonego w systemie pieczy zastępczej do rodziny. Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego.

Asystent rodziny podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych spotyka się z różnymi sytuacjami i zachowaniem członków rodziny, stąd wskazane jest podnoszenie kompetencji poprzez szkolenia w ramach których prowadzone byłyby warsztaty tematyczne. Aspekt ten zaznaczyli uczestnicy szkolenia w jego podsumowaniu.

Asystent rodziny jest nową formą pomocy rodzinie i stąd może wynikać powszechny brak wiedzy o niej. Asystenci rodziny nie powinni być pozostawieni sami sobie w pracy z rodzinami. Aby realizowali skutecznie wspierający model pracy sami muszą otrzymać wsparcie merytoryczne.

Otwarcie szkolenia dla asystentów rodziny, od lewej: Piotr Żołądek – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, Anna Kłós i Jadwiga Pauli – prowadzące szkolenie, Barbara Jakacka-Green – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Program Rodzina 500+ u Marszałka

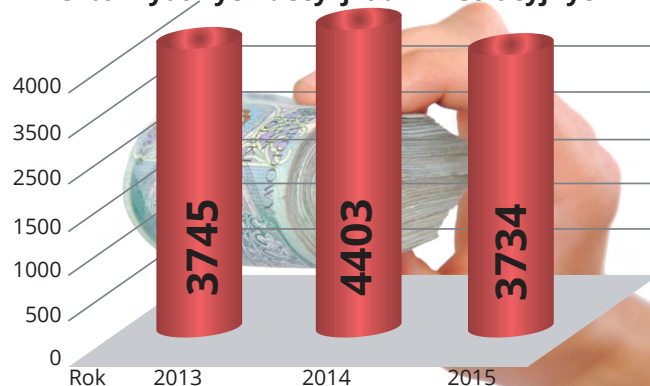
– koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego

Z momentem wstąpienia Polski do Unii Europejskiej Marszałek Województwa otrzymał do realizacji nowe zadanie. Tak więc od 1 maja 2004 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje zadanie z zakresu koordynacji świadczeń rodzinnych. Jest to proces złożony i skomplikowany pod względem prawnym.

W regionie świętokrzyskim w 2015 roku ogólna liczba spraw przyjętych wyniosła **9301**, a zakończonych **9559**. Liczba wydanych decyzji administracyjnych wyniosła **3734**. Postępowaniem egzekucyjnym objęte zostały 83 sprawy.

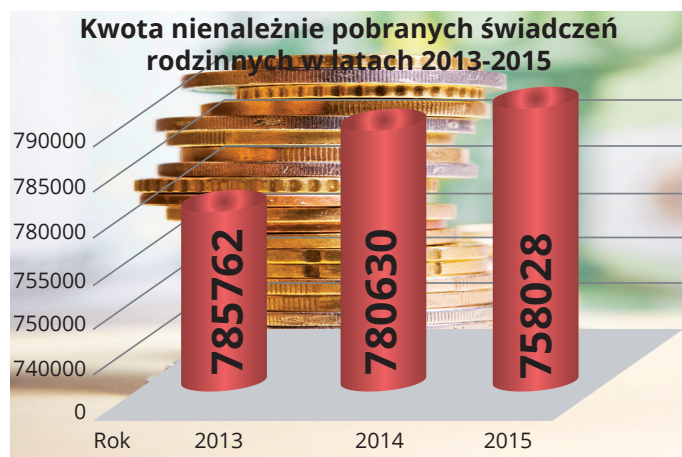
Liczba wydanych decyzji administracyjnych wykazuje tendencję spadkową w stosunku do 2014 roku. Jednak w porównaniu do 2013 roku liczba wydanych decyzji pozostała na niezmiennym poziomie.

Liczba wydanych decyzji administracyjnych

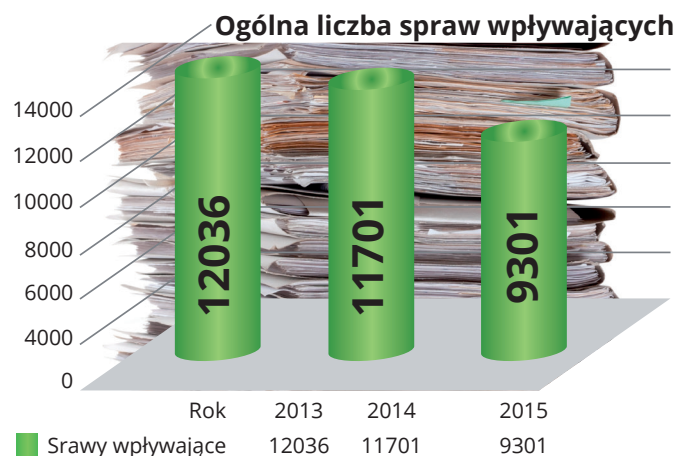
Opracowanie własne ROPS

Kolejne zadanie Marszałka Województwa w ramach koordynacji świadczeń rodzinnych to ustalanie i żądanie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na terytorium RP i w 2015 r. była to kwota: **785 762,00 zł.** Jest to kwota porównywalna do 2014 roku – **780 630,00 zł.** W porównaniu do 2013 roku kwota ta zwiększyła się – **758 028,00 zł.**

Opracowanie własne ROPS

Liczba spraw wpływających i zakończonych w porównaniu do tych samych okresów z ubiegłych lat zmniejszyła się. Porównując 2015 rok z tożsamym okresem 2014 roku oraz w 2013 roku zauważalny jest spadek liczby spraw wpływających.

Opracowanie własne ROPS

Wiążemy tę tendencję ze zmniejszeniem liczby spraw przekazywanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej w celu ponownego ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych rodziny w Polsce na kilka okresów zasiłkowych wstecz. W kilkuletniej praktyce ROPS wielokrotnie weryfikował prawo do świadczeń w Polsce dla jednej rodziny na kilka okresów zasiłkowych z uwagi na niezgłaszanie

przez świadczeniobiorców wyjazdu członka rodziny za granicę, do krajów objętych przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Obecnie takie sytuacje nie zdarzają się często z uwagi na wzrost świadomości wśród klientów Ośrodków Pomocy Społecznej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi postępowania dotyczące zwrotu kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych z instytucji innego państwa członkowskiego w przypadku, gdy Polska jest krajem drugim do wypłaty świadczeń rodzinnych oraz prowadzi egzekucję świadczeń rodzinnych na gruncie prawa polskiego. W sytuacji, gdy podjęta w Polsce egzekucja świadczeń okazuje się bezskuteczna, ROPS występuje o odzyskanie należności do instytucji w państwie w którym pracuje/zamieszkuje dłużnik.

2016 r. przyniósł nowe zadania tj. obowiązek wprowadzania przez realizujących zadanie, czyli ROPS, szczegółowych danych dotyczących wnioskodawców do programu dziedzinowego Świadczenia Rodzinne i Wychowawcze na potrzeby zbioru centralnego oraz nowy rodzaj świadczenia – **świadczenie rodzicielskie.** Świadczenie rodzicielskie jest świadczeniem opiekuńczo-wychowawczym w myśl orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) w sprawie C-347/12 Wiering (d. Caisse nationale des prestations familiales). Czynności związane z wprowadzaniem danych do programu dziedzinowego są pracochłonne, z uwagi na szczegółowe informacje, które są określone przez system.

Ponadto 01 kwietnia br. weszła w życie ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i tym samym wprowadzono kolejny nowy rodzaj świadczenia – **świadczenie wychowawcze (Program Rodzina 500+).** Rodzice/opiekunowie prawni pracujący w krajach należących do UE, EOG i Szwajcarii mają prawo do korzystania z rządowego programu Rodzina 500+. Do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej wpłynęło 2540 wniosków (stan na 30 czerwca br.).

Świadczenie wychowawcze, zgodnie z definicją unijną jest świadczeniem rodzinnym i wchodzi w zakres przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Przepisy unijne w jasny sposób określają zasady dotyczące wypłaty świadczeń. Zatem, gdy więcej niż jedno państwo powinno wypłacać świadczenia rodzinne, kolejność pierwszeństwa do wypłaty świadczeń jest następująca:

- w pierwszej kolejności z tytułu zatrudnienia lub pracy na własny rachunek,
- w drugiej kolejności z tytułu otrzymywania emerytury lub renty,
- w ostatniej kolejności na podstawie miejsca zamieszkania.

Każde państwo Członkowskie ma różną wysokość świadczeń rodzinnych. **W sytuacji, gdy przysługuje prawo do świadczeń w dwóch krajach – państwo**

z pierwszeństwem wypłaca całą kwotę, a drugie dopłaca różnicę między wyższą i niższą kwotą świadczenia tak, aby zawsze świadczenia były wypłacane w najwyższej możliwej wysokości.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego składają również rodziny posiadające jedno dziecko, a także rodziny z dwójką i więcej dzieci, również na pierwsze dziecko (odmowa świadczenia w Polsce umożliwi pobieranie zasiłków za granicą w pełnej wysokości). Procedowanie sprawy wiąże się zatem ze zwiększonym nakładem pracy z uwagi na ustalenie dochodu rodziny. Gdy Wnioskodawca złożył wniosek tylko na drugie i kolejne dzieci, pracownicy Oddziału Koordynacji Świadczeń Rodzinnych informują o konieczności złożenia wniosku również na pierwsze dziecko.

W przypadku, gdy w myśl przepisów unijnych Polska jest krajem drugim do wypłaty świadczeń, wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego są przesyłane do instytucji krajów członkowskich właściwych odpowiednio do świadczeń klasycznych i świadczeń opiekuńczo-wychowawczych.

W przypadku, gdy Polska jest krajem właściwym w drugiej kolejności do wypłaty świadczeń można jedynie wypłacić tzw. **dodatek dyferencyjny** (kwota świadczeń należnych w Polsce obliczana jest w taki sposób, aby rodzina otrzymała jedną najwyższą kwotę świadczeń przewidzianą przez poszczególne ustawodawstwa). Wysokość dodatku dyferencyjnego oblicza państwo członkowskie właściwe w drugiej kolejności po uzyskaniu od zagranicznej instytucji informacji niezbędnych do obliczenia takiego dodatku. Wiąże się to z długotrwałym postępowaniem i ze znacznymi nakładami finansowymi (w praktyce okres trwania postępowania w takich sprawach może wynosić nawet 2 lata).

Gdy instytucja łącznikowa/właściwa udzieli odpowiedzi dot. uprawnień do świadczeń rodzinnych rodziny zagranicą, ROPS wydaje decyzję dot. ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego w postaci dodatku dyferencyjnego. W celu ustalenia wysokości dodatku dyferencyjnego należy zsumować wszystkie świadczenia klasyczne na które zostało przyznane prawo w Polsce w danym okresie zasiłkowym. Dodatek dyferencyjny może zostać wypłacony w przypadku gdy kwota świadczeń rodzinnych przyznanych zagranicą będzie niższa od kwoty świadczeń należnych w Polsce w taki sposób, aby rodzina otrzymała jedną najwyższą kwotę świadczeń przewidzianą przez poszczególne ustawodawstwa.

Nowe zadania przekazane do realizacji Samorządowi Województwa wpłynęły na wzrost ilości spraw wpływających do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

ABC KOORDYNACJI ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Konkretne sytuacje:

1. Rodzina 4 osobowa, dwoje małoletnich dzieci.

Drugie dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności. Ojciec dzieci pracuje za granicą, matka dzieci jest osobą nieaktywną zawodowo w Polsce.

Polska jest krajem drugim w kolejności do wypłaty świadczeń rodzinnych.

W Polsce odmówiono prawa do zasiłku rodzinnego na wszystkie dzieci wraz z dodatkami z uwagi na przekroczone kryterium do dochodowe.

Za granicą przyznano świadczenia rodzinne na wszystkie dzieci. Na drugie dziecko zostało przyznane świadczenie klasyczne w wysokości 200,00 zł (po przeliczeniu wg. kursu EBC).

W Polsce na drugie dziecko matka wnioskuje:

- o zasiłek pielęgnacyjny: 153,00 zł
- o świadczenie wychowawcze: 500,00 zł.

Razem daje to kwotę **653,00 zł**.

653,00 zł – 200,00 zł przyznane za granicą = 453,00 zł i tyle możemy przyznać.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego w postaci dodatku dyferencyjnego zostało przyznane w kwocie 153,00 zł.

Pozostało do przyznania 300,00 zł (453,00 zł – 153,00 zł = 300,00 zł)

Na drugie dziecko przyznajemy świadczenie wychowawcze w postaci dodatku dyferencyjnego w kwocie 300,00 zł.

Do tej konkretnej sytuacji 4 osobowa rodzina otrzyma decyzje:

- odmawiającą prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w postaci dodatku dyferencyjnego,
- przyznającą prawo do zasiłku pielęgnacyjnego w postaci dodatku dyferencyjnego na niepełnosprawne dziecko w kwocie 153,00 zł miesięcznie,
- przyznającą prawo do świadczenia wychowawczego w postaci dodatku dyferencyjnego na kolejne dziecko w wieku poniżej 18 roku życia, inne niż pierwsze dziecko w kwocie 300,00 zł miesięcznie oraz odmawiającą prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko.

2. Rodzina 4 osobowa, dwoje małych dzieci.

Polska jest krajem drugim w kolejności do wypłaty świadczeń rodzinnych.

Za granicą przyznano świadczenia rodzinne na wszystkie dzieci. Na drugie dziecko zostało przyznane świadczenie klasyczne w wysokości 700,00 zł (po przeliczeniu wg. kursu EBC).

W Polsce na drugie dziecko matka wnioskuje o świadczenie wychowawcze: 500,00 zł.

Kwota świadczeń rodzinnych przyznanych zagranicą jest wyższa. Na drugie dziecko zostanie odmówione prawo do świadczenia wychowawczego w postaci dodatku dyferencyjnego.

Do tej konkretnej sytuacji 4 osobowa rodzina otrzyma decyzje odmawiającą prawa do świadczenia wychowawczego w postaci dodatku dyferencyjnego.

Zatem, gdy wysokość świadczeń rodzinnych (klasycznych) przyznanych rodzinie zagranicą będzie wyższa w Polsce nie będzie przysługiwało prawo do dodatku dyferencyjnego, w tym również do świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko.

3. Rodzina 4 osobowa, dwoje małych dzieci.

Ojciec dzieci pracuje za granicą, np. w Holandii, dzieci w Polsce wychowuje pracująca matka. Polska jest krajem pierwszym w kolejności do wypłaty świadczeń rodzinnych.

W Polsce matka wnioskuje:

- o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego
- o świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dziecko poniżej 18 roku życia.

W Polsce odmówione zostanie prawo do zasiłku rodzinnego na wszystkie dzieci wraz z dodatkami z uwagi na przekroczone kryterium do dochodowe.

W Polsce odmówione zostanie prawo do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko z uwagi na przekroczone kryterium do dochodowe oraz zostanie przy-

znane prawo do świadczenia wychowawczego na kolejne dziecko w kwocie 500,00 zł miesięcznie.

Holandia jako państwo drugie w kolejności może jedynie wypłacić tzw. dodatek dyferencyjny czyli nadwyżkę nad wysokość świadczeń przewidzianych przez ustawodawstwo polskie, czyli na pierwsze dziecko zostaną przyznane świadczenia w pełnej wysokości (w Polsce brak prawa do zasiłku rodzinnego oraz świadczenia wychowawczego). Zaś na drugie dziecko holenderskie świadczenia rodzinne zostaną pomniejszone o kwotę świadczenia wychowawczego przyznanego w Polsce.

4. Rodzina 5 osobowa, troje małych dzieci.

Świadczeniobiorca nie zgłosił faktu podjęcia zatrudnienia za granicą jednego z rodziców (ojca).

Rodzina pobiera w Polsce zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego oraz świadczenie wychowawcze na wszystkie dzieci.

Matka dzieci podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników (KRUS).

Polska jest krajem pierwszym w kolejności do wypłaty świadczeń rodzinnych.

Po ustaleniu przez Marszałka Województwa, że w sprawie rodziny mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń rodzinnych, Ośrodek Pomocy Społecznej uchyla decyzję przyznającą prawo do świadczeń rodzinnych. Po uprawomocnieniu się decyzji uchylających wnioski wraz z dokumentami przekazywane są do Marszałka Województwa w celu ustalenia prawa do świadczeń w Polsce.

W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego (do dochodu Rodziny wlicza się również dochód osiągnięty z pracy wykonywanej za granicą przez członka rodziny uzyskany po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy) zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na wszystkie dzieci oraz świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko zostanie odmówione. Świadczenie wychowawcze na kolejne dzieci zostanie przyznane.

Świadczenia rodzinne oraz świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko zostaną uznane za świadczenia nienależnie pobrane i będą podlegały zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Wnioskodawca jest zobowiązany poinformować organ wypłacający świadczenia rodzinne oraz świadczenie wychowawcze o pracy (w tym działalności gospodarczej, pracy sezonowej) i pobycie za granicą swoim lub członka rodziny oraz wystąpieniu zmian mających wpływ na prawo do świadczeń, także w trakcie trwania okresu zasiłkowego (po wydaniu decyzji przyznającej). **Znaczenie ma fakt zamieszkiwania lub podjęcia pracy za granicą**, a nie to czy są tam pobierane świadczenia rodzinne.

Bezpieczniej jest wstrzymać wypłatę świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego, niż zwracać je później łącznie z odsetkami.

SPIS TREŚCI

Wiedza o zasobach pomocy społecznej regionu wyzwaniem dla samorządowej polityki społecznej	3
Monitoring „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016” za rok 2015	9
Świętokrzyski konsument	14
To był dobry rok dla świętokrzyskich organizacji pozarządowych	15
O pracy asystenta rodziny w teorii i praktyce	18
Program Rodzina 500+ u Marszałka	19
– koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego	

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
www.sejmik.kielce.pl
tel.: 41 342 12 42

Koncepcja i redakcja:

Barbara Jakacka-Green
Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej

Zdjęcia:

Archiwum Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach

© Copyright by Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach

Wydanie I/2016 r.

Nakład 1000 egzemplarzy

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY